

570624_ธรรมาธรรมะสงครามที่ลันดิ๗ เรื่อง นิโรธของพุทธต้องมีแสงสว่างรู้ “กาย”

เราคงต้องพูดกันอีกยาว เรากำลังพูดคำสำคัญที่ว่า “นิโรธ” พระพุทธเจ้าตรัสว่านิโรธของท่านไม่ได้เป็นนิโรธมืด การสอนของพระพุทธเจ้า มีการสอนตั้งแต่มีนิโรธหยาบ นิโรธ วิมุติไปตามลำดับ ศาสนาว่างจากขันธ์ห้า แต่ไม่ได้ว่างจากเสา ศาสนานี้ไม่มีคน มีแต่เสา มีแต่อะไรเล็กๆน้อยๆ ก็กลายเป็นสูญจากอีกอันหนึ่ง ไล่ไปเรื่อยๆ จนถึงชั้นอากาศ จนถึงวิญญาน แล้วก็ตรวจสอบว่าธาตุละอองน้อยขนาดไหนก็ให้หมด ให้รู้ให้ครบ อากิญจัญ๗ และต้องพ้นความรู้ทั้งหมด คือเนวสัญญานาสัญญายตนะ พ้นให้ได้

รู้กุศลจิตตั้งแต่หยาบ ไปหาละเอียด ถ้าไม่เป็นไปตามลำดับ คุณจะไปรู้ได้อย่างไร จะเริ่มต้นตรงไหน วิญญานคุณก็ไม่รู้ อากาศคุณก็ไม่รู้ ไม่เรียนรู้อเปรียบเทียบความต่าง ตั้งแต่หยาบๆ ไป ให้สุดท้ายไม่มีจนเป็นนามธรรม

แต่ว่าการเข้าใจผิดไปดับทั้งหมด ก็เป็นการกระทำที่ผิดขั้นตอน ไม่รู้ตั้งแต่หยาบๆ ไปจะไปรู้ละเอียดได้อย่างไร?

ต้องมีธาตุรู้ที่เห็นความว่างด้วย ว่างจากอะไรคุณก็ต้องรู้มาตั้งแต่หยาบ คือตั้งแต่ไม่มีอกุศลจิตหยาบๆ มา การเข้าใจตั้งแต่ต้นว่านิโรธนั้นไปดับจิต ก็หมดทางแก่คนนั้นเลย เข้าใจว่านิโรธไปนั่งดับจิต ดับตัวรู้ก็ไม่มีทางบรรลุ ให้ทำไปอีกล้านชาติเลย แม้โสดาบันก็ไม่ได้ เพราะดับตั้งแต่ต้นทาง ไม่มีลำดับ

ในความไม่มีหรือนิโรธของพระพุทธเจ้าจะต้องมีสัญญา กำหนดรู้ องค์ประชุม ตั้งแต่หยาบไปของกาย แต่คำว่ากายเขาก็เข้าใจผิด ที่เป็นดินน้ำไฟลม เป็นของนอก และเข้าไปข้างในก็ไม่ได้ เข้าใจว่า กายคือร่างข้างนอก ไปหาจิตวิญญานไม่ได้เลยก็จบเหมือนกัน ต้องเข้าใจว่า กายไม่ขาดความเป็นจิต แล้วก็ต้องศึกษาตั้งแต่มีความหยาบเป็นกาย อาตมาอธิบายว่าลิมดานี้แหละอยู่กับนรก กับโลก กับวงไฟนี้แหละถ้าจิตเราหลุดพ้นก็นั่งกับวงไฟแล้วจิตเราก็ไม่สนุกไปกับเขา หรือว่าไม่รู้สึกละไม่ชอบ ก็ต้องเป็นจิตกลางๆเลย

ในโลกอบายนี้หยาบ ชัดเจน แล้วเราว่างจากอบายหยาบนี้แหละ คือนิโรธ แล้วก็ว่างจากสิ่งละเอียดเข้าไป จนถึงนามธรรมบางเบา มันจะนิโรธ จะรู้ว่าไม่มีอย่างไร ไม่มีคุณผลักในจิตเรา มันจึงไม่รู้ความหมายที่ชัดเจนจึงไม่มีทางที่จะเป็นไปได้

วันนี้บัดนี้ อาตมาจะพูดกับพวกเราว่า มันไม่มีใครบรรลุนิโรธนิพพานของพระพุทธเจ้าเลย ไม่มีเลย อาตมาไม่เห็นใครซักคนเลย (นี่พูดกับพวกเรานะ) มันเหลืออาตมาต้องมากอบกู้ขึ้นมา แล้วก็ได้ขึ้นมาเรื่อยๆ ขนาดนั้นยังไม่ง่ายเลย ก็มาอธิบายเพิ่มในเป้าเลย ถ้าไม่รู้กายกับสัญญา ที่ระบุในสัตตาวาส ๕ ถ้าไม่รู้จะบรรลุได้อย่างไร

อธิบายสัตว์โอปปาติกสัตว์ในสัมมาทิฏฐิมานานแล้ว จนมาตอนนี้ก็มาจับความเป็นสัตว์เต็มๆ เกิดการหลุดพ้นมาอย่างไร มีโลกนี้โลกหน้า มีสัตว์โลกุตรจะเป็นอย่างไร ถ้าเข้าใจคำว่าสัตว์ให้สัญญากำหนดรู้ให้ชัดว่า เกี่ยวข้องกับทั้งรูปและนาม

วิโมกข์ ๘ ข้อที่ ๒ อัมมัตตัง อรูปสัญญา เอโก พหิทา รูปานิ ปัสสติ คือเอโกส่วนตน ต้องรู้ส่วนตน ทั้งนอกและใน สัมผัสรูปภายนอกจนถึงภายใน สัญญากำหนดรู้อรูป รู้อย่างนอกถึงภายในทะเลเลย ถ้าเข้าใจข้อนี้ได้ก็จะเข้าใจองค์ประชุมทั้งนอกและในให้หลุดพ้นว่างๆไปตามลำดับ

สัญญาเวทณยิตนิโรธเป็นภูมิสูงสุดในโลกุตรธรรม ๕ และนับในโลกุตรธรรม ๔๖ เป็นขั้นสูงสุดของโลกุตรธรรม ๔๖ คือนับรวมกับโพธิปักขิยธรรม ๓๗ บวกไปอีก ๕ ก็เป็นขั้นปลายสุดแล้ว พันทุกข์ อาริยสังฆามบูรณ ที่ต้องทำให้แจ้ง(สัจฉิ)ไม่ใช่แบบดับมืด กิณหะ ตามภาษาในวิญญาณฐิติ ๗

พุทธกับพราหมณ์อย่างเดียวกันนั่นแหละ แต่วนกลับไปมา เป็นเจโตเต็ม หรือว่าวุ่นวาย จนพระพุทธเจ้าสร้างศาสนาใหม่ แล้วเป็นอเทวนิยมต่อมาเวียนกลับเป็นเทวนิยมอีก พระพุทธเจ้าก็ต้องกลับมาแก้อีก ตอนนี้เกือบไม่เหลือแล้วโพธิริกษ์ก็ต้องมาแก้อีก แยกแล้วยุคนี้

ผู้บรรลุสัญญาเวทณยิตนิโรธแล้วได้บรรลุสูงสุดในตน รู้ได้ในตนเองแท้จึงจะรู้ว่าจริงแท้ ถ้าไม่รู้ตัวเอง ไม่ใช่ ต้องรู้ความหมดอาสวะแล้วไม่ใช่ไปรู้อย่างอื่น

อรหันต์คือผู้มีอตตาทิไม่ลึกลับแล้ว อตตาคูณต้องมี เปรียบเหมือนอุจจาระ คุณต้องมีอุจจาระ ไม่มีก็ตาย เป็นคนตาย ไม่กิน ก็ไม่มีอุจจาระ แล้วอตตานิไม่ใช่ของเรา เราจี้ออกไปก็ไม่ใช่ของเรา เหมือนอตตาเอาออกไปจากเราเราก็ไม่มีอตตา แต่เราต้องอาศัยอตตา ที่ไม่ลึกลับแล้ว อรหันต์คืออรหันต์อาศัยอตตาที่ไม่ลึกลับแล้ว

สัญญาเวทียัตนิโรธมีแต่ในพุทธ ในศาสนาอื่นไม่มีได้ ต้องมีหลักเกณฑ์ด้วย แต่ถ้าไม่มีหลักให้ศึกษาเลย ก็อย่าไปฝัน

คุณทำนิโรธได้เป็นครั้งแรก เช่นเลิกบุหรี่ได้ แล้วได้นิโรธจากบุหรี่ ทำได้ก็ทำทวนทำซ้ำ ทำให้มากเป็น พหุสิกัมมัง เป็นการรักษาสผล อนุรักษณาปธาน หรือสั่งสมอเนญชาภิสังขาร เป็นการสังขารที่ไม่ ธรรมดา เป็นสังขารอย่างอภิ แปลว่ายิ่งใหญ่ ปราบฎจริง สมบูรณ์เต็มที่แล้ว ต้องรู้อาการของเวทนา ๑๘ รู้เนกขัมมะที่ลดลง จากเคหสิตะ ทำอย่างกดข่มก็รู้ ทำอย่างวิปัสสนา พิจารณาให้เกิดจางคลาย ก็ตามรู้ ตามเห็นอนิจจานุปัสสี วนไปหาความไม่มีอยู่เรื่อยเป็นธรรมดาของไตรลักษณ์

อะไรที่มีแล้วก็ต้องเสื่อม แล้วอะไรไม่เสื่อม ก็คือที่ไม่มีอย่างถาวร คือนิพพาน แล้วนิพพานเกิดที่จิต อย่างอื่นไม่เที่ยง แม้แต่สสาร และพลังงานก็หมุนเวียนไปไม่สูญ ลักษณะไม่สูญ นี่คนเข้าใจผิดว่าไม่มี สูญ และนามธรรมนี่ละเอียดกว่าวัตถุ นามธรรมนิพพานเป็นปริโยสานก็หมดเลย

อุตุนิยามคือสสาร แต่พีชะนิยามก็มีชีวะ แต่ไม่เกาะกุมสลายได้ง่าย แต่พอจิตนิยามนี้ไม่สลายได้ง่ายเลย เริ่มเป็นจิตนิยามก็ตั้งแต่สัตว์เซลล์เดียวก็สลายยากขึ้น เพราะเป็นตัวตน เป็นตัวกูของกู แต่ว่าสัตว์นี้หลุด จากอะไรหมดแล้วเป็นตัวเองไม่เกาะกับอะไรแล้ว แต่ถ้าพีชะต้องเกาะ กับดิน น้ำ อากาศ เป็นชีวะได้ อย่างแบคทีเรียเล็กก็อยู่กับอากาศ แต่ถ้าเป็นคนก็ไม่เกาะกับดินน้ำไฟลม แต่อาศัยดินน้ำไฟลม แต่ไม่ติด ยึดดินน้ำไฟลมแล้ว แต่มาติดตัวเอง แล้วก็โง่ไปติดดินน้ำไฟลมใหม่ติดสารพัดติดใหม่ วนอยู่อย่างนี้

สรุปไปหาเป้า ต้องมีเวทนา แม้อุเบกขาคูณก็เคยมี ก็มาพักที่นี้ แต่ว่าอุเบกขาพระพุทธเจ้านั้นมีอภิสังขาร ด้วย กระทบสัมผัสสังขารด้วย จิตเราก็ตอยตัว หลุกคลีกับเขาอยู่แต่จิตเรากลางวางได้ เขาแปลว่าอสัง สักคะว่าไม่หลุกคลี คือหนีห่างไม่เกี่ยวข้องนี่ละคิดแบบทวนนิยาม เป็นความบกพร่องแล้วเป็นโลกกันต์หนี ห่างสุดโลกเลย แต่ถ้าโลกุตระนั้นไม่หนีห่างแต่หลุกคลีด้วยเลย เวทนาเขาก็พอรู้ ว่าสุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ ทุกข์ ทางเวทนา ๖ เขาก็พอรู้แต่ว่าเขาไม่สามารถแยกแยะวิจัยพิจารณาว่าอะไรเป็นรูปอะไรเป็นนามอะไร เป็นสุขเป็นทุกข์อย่างไร ไม่ฝึกเขาก็ไม่ได้ก็จบเกมส์

เราทำการสั่งสมภาวะนิโรธ ทุกปัจจุบันให้สั่งสมเป็นอดีตที่เที่ยง เมื่อปัจจุบันเที่ยงไปตลอด อนาคตก็ เที่ยงแท้แน่นอนว่ากิเลสสูญ เป็นสิ่งเที่ยงสิ่งเดียวในมหาจักรวาลนี้ นอกนั้นไม่มีอะไรเที่ยง ก็สั่งสมทั้ง ปริมาณและคุณภาพของนิโรธ เป็นภาวะที่ยั่งยืนตลอดกาล นิจจัง(เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง(ยืน นาน) อวิปริณามชัมมัง(ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหิรัง(ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง(ไม่กลับกำริบ)

ทำให้กิเลสสูญได้ ทุกปัจจุบัน เป็นร้อยเป็นพัน หมื่น แสน ล้านครั้งสั่งสมเป็นอดีตที่เที่ยงแท้ กิเลสสูญ ไม่มีอะไรมาเปลี่ยนได้

ทางด้านเจโต องค์ทั้ง ๓ ส่วนของความดับที่ตกผลึกคือ อปัณนา พหุปัณนา เจต โสภินี โรปนา ความแน่น ตกผลึกมากขึ้น เกิดเป็นคุณสมบัติ เป็นคุณนิธิ (คลังสมบัติ) เป็นสมบัติของคุณวิเศษมากขึ้นๆ

อีกส่วนหนึ่งที่เป็นปัญญา จะรู้ร่วมกับเจโต กับมรรค และผลของนิโรธเป็นอย่างไรก็รู้รอบรู้ร่วมไปด้วย รู้เห็นของจริง สัมผัสความว่างอยู่ สัมผัสว่าเราประพาศ สัมผัสความจางคลายอย่างไร มันเร็ว แต่บໍก็สูญ เป็นญาณที่เจริญเป็นปฏิสัมภิทาญาณ สายปัญญาก็มีคุณราศี สายเจโตก็มีคุณนิธิ

คุณราศี คือคุณธรรมคุณวิเศษที่มีมาก จนแผ่พลังให้คนอื่นสัมผัสได้ มีมากเป็นนามธรรม แต่ประกอบ อยู่กับ กายกรรม วาจากรรมได้ พระพุทธเจ้าเป็นฉัพพรรณรังสีเลย

ฝ่ายปัญญาก็เจริญ เป็นตักกะ วิตักกะ สังkepปะ ขณะทำคุณก็ต้องมีตัวรู้ไปรู้ด้วย ร่วมรู้ทั้งสัมมามรรค สัมมาผล ในการทำจิต สัจญาณ กิจญาณ กตญาณ

สัจญาณ ตั้งแต่รู้ปริยัติ มาปฏิบัติรู้สภาวะ แล้วทำให้เป็นผล สั่งสมลงไป จนเต็มครบ จนคุณเห็นแล้วว่า แน่นอน คุณจึงมีกตญาณว่าจบกิจแล้ว พอแล้ว พิสูจน์หมดแล้ว ทุกปัจจุบันสั่งสมมา ที่ผลที่ไม่ผลออกทุกทำทุกขณะทุกเวลา ทุกๆอย่างเลย มันรู้แล้วสมบูรณ์แบบแล้วคุณก็ตัดสินใจได้ ผู้ไม่ประมาท ประมาท คือความตายเขายังมีความรู้ว่าไม่ต้องอวดอ้าง สาธุยจิตไม่มีแล้วก็ไม่ต้องอวด ไม่ต้องเปิด พอถึงเวลาวาระต้องเปิดเผยก็เปิดเผย กิจญาณคือทำให้สำเร็จผล กตญาณคือผลเต็มแล้ว

ผู้ปฏิบัติจะรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง รู้ความจริงตามความเป็นจริง คำตอบนี้เขาตอบได้ปริยัญไปเยอะแล้ว ปัญญาคือรู้ความจริงตามความเป็นจริง ความจริงแล้วต้องสัมผัสรูปและนามมาโดยตลอด องค์ประชุมของความจริงแห่งรูปและนาม มีมรรคผลสัมผัสเอง ครบทั้งกิจครบทั้งญาณ ถึงที่สุดมั่นใจว่าเที่ยงแท้ แน่นอนสั่งสมลง อนาคตกาลคุณก็เป็นคนมีคุณวิเศษนี้เองประมาณเอง คุณทำมาจนมั่นใจว่าเพียงพอแล้ว จิตก็ต้องเป็นสูญอย่างแน่นอน อนาคตก็ต้องสูญอยู่แล้วจะมาก็ล้านครั้ง มาลีลาพิศดารขนาดไหนก็ทำกิเลสสูญได้ตลอดกาลโดยประการฉะนี้ การปฏิบัติอย่างนี้คือทำจิตที่ยิ่งใหญ่วิเศษเรียกว่า อภิสังขาร

อภิ จึงเป็นตัวกำหนดว่า เป็นการสังขารให้กิเลสลด คือปัญญาภิสังขาร คือทำบุญให้สำเร็จ น้อยนิดหนึ่งก็ตาม ถ้าทำลายกิเลสไม่ได้ไม่ชื่อว่าอภิสังขาร มันต้องมีของจริง เป็นทั้งรูปธรรมให้คนอื่นสัมผัสได้ด้วยไม่ใช่รู้แต่เรา จนหมดบุญไม่ต้องทำบุญอีก หมดกิเลสแล้วก็เป็นอปัญญาภิสังขาร แต่คุณก็ทำเพื่อรักษาผล อนุรักษณาปราน เพื่อให้เกิดอเนตฺตยาภิสังขาร คือความไม่หวั่นไหวให้แก่จิต สัมสมความตั้งมั่นให้จิตที่เรียกว่า สัมมาสมาธิ ซึ่งเกิดเฉพาะแบบพระพุทธเจ้าไม่ทั่วไป ของพระพุทธเจ้าทำอยู่ทุกปัจจุบัน ปฏิบัติไปก็สัมฤทธิ์ผลไปทำให้มากพหุสิทธิมังง สัมสมผลแห่งเนกขัมมสิตอุเบกขา หรือฐานนิโรธ วิมุติ หลุดพ้น เจริญขึ้นเรื่อยๆ เป็นคุณสมบัติอุเบกขา ถ้าไม่มีสภาวะธรรมก็ไม่สามารถอธิบาย องค์คุณอุเบกขา ๕ ได้

ปริสุทธาตา ก็บริสุทธิ์สะอาด ขาวรอบ

มุกฺข เขาแปลว่าอ่อน

กัมมัฏฺฐา เหมาะแก่การงาน

ประกัสสรฺรา เขาแปลว่าผุดผ่อง

ปริโยทาทา เขาแปลว่าผ่องแผ้ว

ส่วนอาตมาแปลโดยสภาวะเลย พวกเราก็เข้าใจแล้วเอาไปปฏิบัติได้เป็นอตริมนุสสรธรรม เป็นคุณวิเศษ เจริญขึ้นเป็นสังขารูปกขาญาณ ญาณตัวนี้คือวิปัสสนาญาณข้อที่ ๘ เราจะทนอยู่กับสังขารได้ดีขึ้น โลกเขาปรุงแต่งขั้วมอมเมาเราอย่างไรเราก็เฉยได้ ต้องมีสัมผัสอยู่เรื่อยๆ จะไปคิดเอาเองไม่ได้ ว่าเราสัมผัสแรงก็ได้ แต่ไม่เคยไปสัมผัสเลยอย่างพวกพระกัมมฐานที่อยู่ป่าหนึ่งสบาย พอออกมาในเมืองก็อาเจียนเลย เวียนหัว ไม่มีวิธีรับลูกเมื่อถูกระแทกกระทั้น เวียนหัวต้องวิ่งเข้าป่าใหม่ อยู่ไม่ได้หรืออก แม้แต่ประสาทร่างกายก็เอาไม่อยู่ จะ ไปพูดถึงจิตเลย เพราะว่าคุณสมบัติไม่เป็นพุทธแท้

สังขารูปกขาญาณ เราเองปรุงเองอนุโลมร่วมกับคนอื่นเราก็ปรุงได้ แต่ปรุงมากตัวเองทรุดก็ไม่ได้ อนุโลมทั้งตัวเราตัวเขา เราจะร่วมกับโลกๆเขาอย่างไรก็ต้องประมาณ

การเจริญของสังขารูปกขาญาณ กิเลสสูญทุกปัจจุบัน สัมสมผลมากพอทุกปัจจุบันเที่ยงแท้แน่นอนอน เป็นคุณวิเศษอันยิ่งใหญ่ ของคนผู้นี้ได้บรรลุผลสูงสุดแล้วหรือจะเรียกว่า สัมสมผลวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย จนมีผลจิตตั้งมั่นเที่ยงแท้ สัมสมถึง นิจจัง(เที่ยงแท้) ฐวัง (ถาวร) สัสตัง(ยืนนาน) อวิปริณามชัมมัง(ไม่แปรเปลี่ยน) อสังหิรัง(ไม่มีอะไรหักล้างได้) อสังกุปปัง(ไม่กลับกำเริบ)

แล้วสภาวะมันจะเรียงลำดับไปเลย รู้จักความเป็นกาย ด้วยสัญญา ปฏิบัติธรรมต้องใช้สัญญา ไม่ใช่ไม่ได้ สัญญาเป็นตัวแทน แล้วมันก็รู้ แล้วมีทั้งภาคเก็บ มีทั้งภาคทำงานและภาคฮาร์ดดิสก์ คุณไม่จำมันก็จำ นอกจากคุณจะรู้ว่าอันนี้ไม่จำเลย จะลืม ใครปฏิบัติธรรมจะมีสภาวะที่ทั้งลืมเก่งขึ้น แต่อันที่จำไว้แล้วมันจำแล้ว แต่อันที่จะทิ้งก็ทิ้งหมดอันใหม่นี้ไม่รับเพราะรู้ว่าเก็บมากๆ ไม่ดี จนกว่าจะรู้ว่าจำก็สักแต่จำสิ อย่ายึดมันถือมันจำไว้อาศัย อย่างอาตมาจำภาษามาบรยายนี้ลืมก็ช่างมันก็ถามเอาก็ได้ แต่จะมีจิตยินดีนึกหนึ่งก็จำได้ แต่ถ้าไม่ยินดีเลยก็ไม่จำเลย

ต้องปฏิบัติให้มีวิญญูณฐิตินี้แหละ ต้องรู้ความเป็นสัตว์ ที่หลากหลายมากมาย สัตว์ข้อที่ ๑ ก็คือโลกีย์ทั้งหมด กายต่างกัน สัญญาต่างกัน แล้วมันก็คิดขึ้นมาใหม่ให้คนยึดกายนั้นกายนี้หลอกกันเต็มบ้านเต็มเมืองยิ่งกว่ายุคพระพุทธเจ้ามากมาย

กายสุดท้ายที่ต้องรู้ของตนในตนคือนิโรธที่สำเร็จที่ต้องรู้แจ้งสัจฉิ ไสสว่างปรากฏอยู่ชัดเจน ไม่ใช่รู้แค่นิโรธดับจิต หมดสิ้นในธาตุรู้เขาเรียกไม่ผิดว่านิโรธ แต่คนละสภาวะ ไม่มีกายด้วย ไม่มีกายอย่างเดียวกันกับของพุทธและฤาษี แต่ความไม่มีของฤาษีไม่มีธาตุรู้ว่ามีหรือไม่มี แต่ของพุทธนั้นรู้เลยว่าไม่มีนั่นคือนิโรธ แต่ความมีตัวตนที่รู้นิโรธคือตัวเรา เช่นเราเป็น โสดาบัน ไม่มีสุขทุกข์กับอบายแล้ว นิโรธแล้วไม่มี แต่เจโตนี้เขาไม่ได้เรียนเขาก็ดับให้ไม่มี คือกายเหมือนกัน แล้วสัญญาว่าไม่มีก็เป็นนิโรธเหมือนกัน เป็นโศก สุคะ สำเร็จผลด้วยกัน แต่ของฤาษีเป็นสุกภินหะ ไม่ใช่สัจฉิแบบพุทธที่มี จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง ขอฤาษีนั้นดับดิ่งดำมืด นิโรธแบบพุทธนั้นจะรู้อย่างชนิดที่สัมผัสเห็น ผุสติวา เห็นความเป็นนิโรธที่ตนได้ด้วย จักขุ ญาณ ปัญญา วิชชา แสงสว่าง ตามพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระไตรปิฎกมากมาย

สงบของพระพุทธเจ้า นี่เป็นองค์ประชุมที่มีธาตุรู้ของความไม่มี สงบเพราะไม่มีตัวนั้น ก็เป็นกายปัสสัทธิ นิโรธทั่วไปที่เขาเรียนรู้กันก็น่าสงสาร พวกกันไม่รู้เรื่องเขาก็ไปดับ แต่ไม่ได้ดับอกุศลจิต แต่ไปดับจิต กดไว้ไม่ให้ทำงานไม่รู้เรื่อง ความไม่มีสุขทุกข์ในตอนนั้น นั่นคือ กาย ของรูปนาม ขณะนั้นไม่ทุกข์เลยเพราะดับเหตุ ไม่ใช่แค่กดข่มเท่านั้น แต่เราารู้เลยว่าจิตอกุศลไม่มีมีแต่จิตกุศล ดับเหตุแห่งทุกข์ดับแล้วดับเลยถาวรเลย ต่างกับฤาษีที่ไม่รู้เรื่อง เก่งพยักยก แต่ไม่หาย หมักหมกไว้ดีไม่ดี แลมองอุปกิเลสยินดีที่เราได้บรรลุแต่แท้จริงสร้างความตึดยึดเข้าไปอีก ไปชอบอะไรไว้ก็ไปเติมมันอีก

มันต้องทำอะไรอย่างสัมพัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย สำเร็จอิริยาบถอยู่ ทั้งอาสวะของผู้นั้นก็หมดสิ้น เพราะเห็น ด้วยสัมมปปัญญา ต้องยืนยันว่า ได้ขณะสัมพัสอยู่หัดๆ จับมาโจรได้ ไม่ใช่มาหมดทุกคน

กาย ในสัตตาวาส ๕ วิญญานฐิติ ๗ และสักกายทิฏฐิก็ต้องเรียนรู้ ทั้งรูปและอรุปต้องครบครันใน วิโมกข์

กายสังขาร กายปัสสัทธิ กายสัมพัส กายานุปัสสนาสติปฏิฐาน กายมุตตา(องค์ประชุมที่พิเศษ)

กายกัมมัฏญตา คือความคล่องแคล่วของเจตสิก ๑ (เวทนา สัญญา สังขาร) ไม่ได้เกี่ยวกับดินน้ำไฟลม เลย

กายวิเวก ถ้าคุณไปอยู่ที่ไม่มีกระทบสัมผัสมาก ให้ร่างกายสงบ แทนที่จะเป็นวิเวก ๑ (กายวิเวก จิตวิเวก อรูปวิเวก)

กายวิเวก คือ ทั้งองค์ประชุมวิเวก จิตวิเวกคือส่วนจิตวิเวก ส่วนอรูปวิเวก คือองค์ประชุมดับกิเลส

กายสักขี ก็หมายถึงตัวจริง อย่างผู้ปฏิบัติธรรมเป็นทักษิณบุคคลระดับที่ ๕ กายสักขี ท่านมีองค์ ประชุมของตัวพยานหลักฐานสักขี ว่าอาสวะบางอย่างหมดไปได้ เป็นองค์ประชุมของจิต เสร็จแล้วก็ ต้องปฏิบัติให้ถูกวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย เพราะกายสักขีก็สงบอยู่แต่ส่วนใน ไม่เกี่ยวกับส่วนนอก ต้องมา สัมพัสวิโมกข์ ๘ ด้วยกาย มีอัมมัตตัง อรูปสัญญี เอโก พหิทา รูปานิ ปัสสติ

คำว่า กาย ไม่ใช่สรีระภายนอกเท่านั้น ไม่ใช่ว่าไม่เกี่ยวกับภายนอก ขาดไม่ได้ด้วย แม้โสดาฯ สกิทาฯ อนาคาฯก็ไม่หนีผัสสะภายนอก แต่ว่าขณะมาเรื่อยๆ ยิ่งอรหันต์ก็เด็ดขาดเลย แม้ที่สุคนิพพานท่านก็ไม่ ยึดเป็นเราเป็นของเรา